

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 7058/2021
14.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Драгане Бољевић и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Славица Глишић Полић адвокат из ... и Снежана Станковић Цонић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Високи савет судства - Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Ваљеву, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 269/2021 од 23.08.2021. године, у седници већа одржаној дана 14.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 269/2021 од 23.08.2021. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 269/2021 од 23.08.2021. године - дела првог става изреке којим је одбијена жалба тужене и потврђена првостепена пресуда за новчано потраживање тужиоца у износу од 26.705,00 динара.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 269/2021 од 23.08.2021. године у преосталом делу првог става изреке којим је одбијена жалба тужене и делу другог става изреке којим је одбијен захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка, као и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 358/19 од 26.04.2021. године у делу првог става изреке - за износ новчаног потраживања од 18.465,00 динара, усвајајућем делу трећег става и четвртном ставу изреке, и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 358/19 од 26.04.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати ненаплаћено потраживање у поступку стечаја Ст. 63/2010 који се води пред Привредним судом у Ваљеву у износу од 45.170,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се тужена обавезе на исплату законске затезне камате на износ од 45.170,00 динара почев од 17.02.2010. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од

51.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, док је преко досуђеног а до траженог износа од 60.000,00 динара захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка одбијен. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене којим је тражила да јој тужилац на име трошкова парничног поступка исплати износ од 6.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гжрр1 269/2021 од 23.08.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена пресуда Основног суда у Лозници Прр1 358/19 од 26.04.2021. године. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Према наведеној одредби (став први), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

Наводи ревизије којима се оспорава висина штете, у коју је урачуната и законска затезна камата обрачуната комфорном методом, по оцени Врховног касационог суда оправдава одлучивање о изјављеној ревизији ради уједначавања судске праксе у светлу правног схватања о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, утврђеног на седници Грађанског одељења овог суда од 02.04.2013. године, чија је примена у овом случају могућа по аналогији (стечај је по својој природи институт колективног намирења поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника).

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеу Р4 Ст. 582/2018 од 12.04.2018. године усвојен је приговор ради убрзања поступка и утврђено да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року у поступку стечаја ХК „Вискоза“ АД „Хемиремонт“ ДОО из Лознице који се води у предмету тог суда Ст. 63/2010. Стечајни дужник је привредно друштво које послује са већинским друштвеним капиталом. Закључком стечајног суда Ст. 63/10 од 17.02.2010. године тужиоцу је признато потраживање у четвртном исплатном реду, у износу од 45.170,00 динара - главни дуг од 26.750,00 динара и затезна камата обрачуната до дана отварања стечајног поступка од 18.465,00 динара. Тужилац није наплатио признато новчано потраживање у стечајном поступку.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року одлучили о одговорности тужене за имовинску штету проузроковану повредом тужиоцевог права на суђење у разумном року.

Тужена одговара за штету јер тужилац без своје кривице није наплатио новчано потраживање из радног односа код стечајног дужника које му је признато у стечајном поступку, а правноснажним решењем је утврђено да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року. Наводи ревизије да стечајни поступак није окончан и да ће тужилац своје новчано потраживање намирити у том поступку нису од утицаја на правилност одлуке о праву тужиоца на накнаду имовинске штете. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужилац је стекао право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини потраживања које није наплатио у поступку стечаја, без обзира на то што тај поступак још увек није окончан. Исплатом накнаде штете тужена ступа у стечајни поступак наместо тужиоца, и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини исплаћене накнаде материјалне штете.

Закључком стечајног суда тужиоцу је признато новчано потраживање које се састоји од главног дуга у износу од 26.705,00 динара и приписане затезне камате у износу од 18.465,00 динара, обрачунате до дана отварања стечајног поступка. Обрачун законске затезне камате извршен је на основу члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01), важећег у време доношења закључка, по којем се обрачун затезне камате врши применом комфорне методе.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 73 од 27.07.2012. године, утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате, у делу који гласи: „применом комфорне методе“, није у сагласности са Уставом. Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. Уставни суд није одредио начни отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом комфорне методе.

Следствено изложеном, тужилац основано потражује од тужене накнаду имовинске штете у висини од 26.750,00 динара, што представља део његовог новчаног потраживања утврђеног у стечајном поступку на име главног дуга. Због тога је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Међутим, у преосталом делу - за износ од 18.465,00 динара, што представља обрачунату затезну камату на износ главног дуга, нижестепени судови су погрешно применили материјално право. Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у којем се камата обрачунава. У ситуацији када је главници приписана затезна камата обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату методом простог интересног рачуна. Нижестепени судови о томе нису водили рачуна и зато су пропустили да од стечајног суда, по службеној дужности, затраже извештај - прерачун затезне камате на главни дуг стечајног дужника,

обрачунате методом простог интересног рачуна за период од доспелости дуга до дана отварања стечајног поступка.

Из тог разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке - укинуте пресуде нижестепених судова за део новчаног потраживања тужиоца у износу од 18.465,00 динара, и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће од стечајног суда затражити да по службеној дужности прерачуна затезну камату на признати главни дуг тужиоца, применом пропорционалне методе (прост интересни рачун) и након тога поново одлучити о том делу тужбеног захтева.

Делимично укидање нижестепених пресуда има за последицу укидање и одлука о трошковима поступка, као споредном потраживању које зависи од одлуке о главној ствари. Сагласно члану 165. став 3. у вези члана 4. ЗПП, ревизијски суд није одлучивао о захтевима странака за накнаду трошкова поступка поводом тог правног лека, јер ће о тим трошковима одлуку донети првостепени суд у коначној одлуци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић